

Załącznik
do Uchwały Nr XLIV/200/2018
Rady Powiatu w Węgorzewie
z dnia 29 marca 2018 r.

PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE WĘGORZEWSKIM NA LATA 2018-2020

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

WĘGORZEWO 2018

WPROWADZENIE

Jednym z najważniejszych zadań pomocy społecznej realizowanych przez powiat, jest zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, które nie mają możliwości ani warunków dobrego rozwoju przebywając w środowisku naturalnym. Zadania realizowane przez powiat to w szczególności: organizowanie opieki zastępczej, dobór rodzin zastępczych, a także tworzenie i wdrażanie programów wspierających dziecko i rodzinę.

Zgodnie z art. 180 pkt 1. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy, m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

W związku z zakończeniem Programu 2015 – 2017 zachodzi konieczność opracowania kolejnego Programu, który w znacznym stopniu jest jego kontynuacją.

W Programie wskazano na konieczność podjęcia działań profilaktycznych, wspomagających i wspierających rodzinę biologiczną dziecka, rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą, a zwłaszcza rodziny niezawodowe i zawodowe oraz usamodzielniających się wychowanków, a także podjęcie działań zmierzających do adopcji dzieci, które nie mają szans na powrót pod opiekę rodziców.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie pełni funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 wytycza, usprawnia i porządkuje realizację zadań nałożonych ww. Ustawą oraz umożliwi pozyskiwanie środków z zewnątrz.

1. ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Organem odpowiedzialnym za system pieczy zastępczej jest **Starosta**, a realizującym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Odpowiada ono, m.in. za tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie, organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, zapewnienie wymagającym tego dzieciom z terenu powiatu opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz kontrolę i nadzór nad sprawowaną opieką. Ponadto Powiat finansuje świadczenia na rzecz rodzin zastępczych, wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych; pokrywa koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu. Ponadto powiat finansuje wszystkie świadczenia związane z usamodzielnianiem się pełnoletnich osób wychowanych w rodzinach zastępczych lub opuszczających różne instytucje wychowawcze. Powiat sprawuje zatem w systemie opieki zastępczej funkcje organizacyjne, wspierające, administracyjne i kontrolne. Jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3- letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Liczba umów o zawodowstwo (obligatoryjnych i fakultatywnych), a tym samym rodzin zastępczych zawodowych, musi być zgodna z ww. rocznym limitem.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR w Węgorzewie) należy w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- szkolenie i kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie

ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,

- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą,
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz oceny funkcjonowania rodzin zastępczych;
- szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;

2. CHARAKTERYSTYKA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE WĘGORZEWSKIM

Rodzina Zastępcza, jest podstawową formą pomocy dzieciom, które z powodu kryzysu w rodzinie muszą przez jakiś czas przebywać poza domem lub rodzice tych dzieci nie żyją, nie chcą lub nie mogą wypełniać swoich obowiązków rodzicielskich.

W 2017 roku na terenie powiatu węgorszewskiego funkcjonowało 45 rodzin zastępczych w tym 31 rodzin spokrewnionych, 11 rodzin niezawodowych, 3 rodziny zawodowe, w tym jedna o charakterze pogotowia rodzinnego, w których łącznie przebywało 59 dzieci w tym 35 dzieci w rodzinie spokrewnionej, 12 w rodzinie niezawodowej i 12 w rodzinie zawodowej, w tym 3 dzieci w rodzinie zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego.

Liczbę rodzin zastępczych i przebywających w nich dzieci w latach 2015 – 2017 r. przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1. Stan rodzinnej pieczy zastępczej za rok 2015 – 2017r.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	2015 rok		2016 rok		2017 rok	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodzina zawodowa	2	8	2	9	2	9
Zaw. rodzina o charakterze pogotowia rodzinnego	1	2	1	0	1	3
Rodzina niezawodowa	13	14	9	10	11	12
Rodzina spokrewniona	27	29	33	39	31	35
Razem	43	53	44	58	45	59

Źródło: PCPR w Węgorzewie.

Z powyższego zestawienia wynika, że w ostatnich latach liczba rodzin zastępczych nie uległa większym zmianom, natomiast liczba dzieci w rodzinach rośnie. W ubiegłym roku było ich więcej niż w rekordowym roku 2008 , kiedy było ich 58.

Obecnie w powiecie węgorzewskim nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo – wychowawcza. W przypadku konieczności umieszczenia w pieczy zastępczej dziecka z terenu powiatu węgorzewskiego poszukiwane jest miejsce w placówce innego powiatu. Wówczas powiat węgorzewski pokrywa koszty związane z utrzymaniem dziecka w tej placówce.

W 2017 roku w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów przebywało 6 dzieci (koniec roku). W tabeli 2 przedstawiono liczbę dzieci z powiatu węgorzewskiego w placówkach na terenie innych powiatów.

Tabela 2 Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z powiatu węgorszewskiego

Placówki	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych		
	2015 rok	2016 rok	2017 rok
3	9	9	6

Źródło: opracowanie własne PCPR Węgorzewo.

W 2017 roku instytucjonalną pieczę zastępczą opuściło 3 dzieci: jedno powróciło pod opiekę matki biologicznej, a dwoje usamodzieliło się.

3. OSOBY USAMODZIELNIANE

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletniości, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą” udzielana jest pomoc. Udzielono pomocy według poniższej tabeli :

Tabela 3 Wychowankowie pieczy zastępczej

Rodzaj pomocy	Liczba osób objętych pomocą z rodz. zastęp. + (placówki)		
	2015	2016	2017
Liczba usamodzielnianych wychowanków objętych pomocą	5 (+5)	9 (+3)	10 (+3)
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	5 (+4)	7 (+3)	8 (+3)
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	0 (1)	2 (0)	2 (0)
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	3 (+1)	1 (0)	1 (0)
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	0 (0)	0 (0)	1 (0)

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Węgorzewie.

4. CEL PROGRAMU

ZBUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE

Cel szczegółowy nr 1

Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym oraz doskonalenie pracy z rodziną naturalną.

Kierunki działań:

1. Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki rodzinnej.
2. Tworzenie i rozwój zawodowych i niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych.
3. Realizacja procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.
4. Wspieranie rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczej.
5. Inicjowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
6. Współpraca i koordynacja lokalnych instytucji i służb na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej w celu poprawy własnej sytuacji życiowej oraz zmiany stylu życia.
7. Konstruowanie i wdrażanie indywidualnych projektów socjalnych pracy z rodziną naturalną.
8. Współpraca z rodzicami naturalnymi dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej na rzecz reintegracji rodziny.
9. Opracowanie i wdrażanie projektów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej w powiecie węgorzewskim.

Wskaźniki:

1. Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

2. Liczba zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych.
3. Liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy specjalistycznej.
4. Liczba wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych, które powróciły do rodzin naturalnych.
5. Kontakty dzieci z rodzicami (osobiste, telefoniczne, mailowe).

Cel szczegółowy nr 2

Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

Kierunki działań:

1. Wczesne przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia.
2. Nauka umiejętności prospołecznych.
3. Nauka umiejętności poruszania się na rynku pracy (CV, autoprezentacja, indywidualny plan rozwoju zawodowego itd.).
4. Tworzenie pragmatycznych i efektywnych planów pracy z rodzinami, wychowankami pieczy zastępczej i indywidualnych planów usamodzielnienia.
5. Współpraca instytucji w powiecie węgorszewskim na rzecz kompleksowego wsparcia usamodzielnianego wychowanka, m.in. poprzez zorganizowanie różnych form mieszkań dostępnych dla usamodzielnianych wychowanków (mieszkania chronione, mieszkania usamodzielniane, mieszkania socjalne).

Wskaźniki:

1. Liczba wychowanków, którzy nabyli umiejętności poruszania się na rynku pracy, liczba zatrudnionych wychowanków.
2. Liczba wychowanków, którzy otrzymali wsparcie oraz formy wsparcia.

3. Liczba wychowanków w mieszkaniach chronionych, usamodzielnień lub socjalnych.

Cel szczegółowy nr 3

Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Kierunki działań:

1. Opracowanie i wdrożenie projektów umożliwiających podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek pomocy społecznej i kadr współpracujących .
2. Udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.
3. Upowszechnianie dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Organizowanie szkoleń i mediacji dla rodzin zastępczych.
5. Udział rodzin zastępczych w szkoleniach.
6. Podejmowanie aktywnych działań w sprawie przysposobienia (adopcji) dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Wskaźniki:

1. Liczba pracowników pomocy społecznej wdrażających nabyte umiejętności, innowacyjne metody oraz sprawdzone rozwiązania w obszarze pomocy rodzinie i dziecku.
2. Ilość i formy wsparcia pracowników pomocy społecznej.
3. Liczba pracujących z rodzinami i wychowankami : pracowników socjalnych – specjalistów pracy z rodziną, pedagogów, psychologów, terapeutów.
4. Liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin zastępczych i pracowników PCPR.
5. Liczba adoptowanych dzieci.

5. COROCZNY LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH DLA POWIATU WĘGORZEWSKIEGO 2018 - 2020 ROKU.

Zgodnie z art.180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza się obowiązek planowania i limitowania zawodowych rodzin zastępczych w powiecie. Aktualnie w powiecie węgorszewskim funkcjonują trzy zawodowe rodziny zastępcze, w tym jedna pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Działające rodziny zastępcze zapewniają nam bezpieczeństwo socjalne naszych, powiatowych dzieci. Liczba rodzin zastępczych uzależniona jest od liczby chętnych i spełniających wymogi, gdyż zapotrzebowanie na miejsca w rodzinach zastępczych jest duża (świadczą o tym zapytania z terenu całego kraju o możliwość umieszczenia dzieci). Dlatego uwzględniając limit rodzin (i rodzinnych domów dziecka) należy przede wszystkim mieć na uwadze liczbę chętnych spełniających wymagania.

Tabela nr 4. Limit rodzin zastępczych zawodowych

ROK	PLANOWANY LIMIT RODZIN ZAWODOWYCH ZASTĘPCZYCH
2018	do 4 rodzin (w tym : ewentualnie 1 rodzinny dom dziecka)
2019	do 5 rodzin (w tym : ewentualnie 1 rodzinny dom dziecka)
2020	do 6 rodzin (w tym : ewentualnie 1 rodzinny dom dziecka).

Źródło: opracowanie własne PCPR w Węgorzewie.

6. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie. Monitorowanie Programu będzie realizowane przy pomocy sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy uzyskanych danych, przedstawianej Zarządowi oraz Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności PCPR w Węgorzewie.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od potrzeb i zmieniającej się sytuacji.

ORPZ/PCPR